

Kolín nad Rýnem: útoky proti ženám byly produktem patriarchální nadvlády a hrály do karet anti-imigrantskému rasismu

V noci 31. prosince 2015 v Kolíně nad Rýnem, ale též v jiných městech Německa, Rakouska, Finska a Švýcarska, obkličovaly skupiny mužů ženy, aby jim kolektivně kradly osobní věci a přinejmenším v polovině těchto případů je sexuálně napadaly. Tyto útoky trvaly několik hodin a jejich oběťmi byly stovky žen. Dav shromážděný uvnitř i kolem hlavní kolínské stanice se skládal z mladých mužů, převážně imigrantů z Maghrebu (a Středního východu).

Ženy byly podle svých svědectví masivním počtem agresorů zaskočeny a ochromeny. Davy útočníků je obestoupily a nedovolily jim odejít. Na jednom místě jednu ženu ochránila skupinka syrských uprchlíků. Jinde šly ženy na policii, která jim nepomohla, protože ji události svým rozsahem rychle přemohly. Později se policie snažila fakta utajit, protože dodržovala obvyklé instrukce od nadřízených: o trestných činech spáchaných uprchlíky nemluvit. Nezdá se, že by útoky byly plánované či koordinované, i když jednotlivé „gangy“ mohly být ve spojení. Naopak, vypadá to, že napadání měla podoby spontánních útoků.

Obvyklé násilí páchané muži, ale něco navíc

Jakkoli ohromující kolínské útoky byly, musely nám připomenout násilí, jemuž čelí ženy v Česku i jinde dnes a denně, byť je toto násilí někdy skrytější, protože se ne vždy odehrává na veřejnosti nebo protože se za násilí nepovažuje. Muselo nám připomenout běžné násilí, fyzické i psychické, otevřené i tajené, „přijatelné“ i „za hranou“, jemuž jsou ženy v Česku i jinde vystaveny doma, v práci, ve veřejné dopravě, na ulici, v klubech.

Kolínské násilí se však lišilo. Svou mírou, intenzitou, masovostí, délkou svého trvání.¹ Co na něm však překvapuje nejvíc, je jeho samozřejmost: útočníci svou sílu uplatňovali bez zábran, povzbuzovali se, okamžiky své očividné nadvlády nad oběťmi si užívali bezostyšně, na veřejnosti, bez kontroly, bez skrupulí, aniž by je cokoli zastavilo – ani strach či obezřetnost pachatele, který si je

vědom svého přečinu. Jejich nepřátelský vztah k ženám byl hluboce a intenzivně zakořeněný, proto mělo jejich násilí tak sebejistý, samozřejmý, nepochybovací charakter.

Útoky měli na svědomí převážně muži, kteří pocházeli z archaických patriarchálních společností, kde jsou ženy stejně jako v takzvaně rozvinutých společnostech objektivně znevýhodněny, kde však kromě toho bývají též soukromým majetkem jednotlivých mužů, aby se zajistila jejich reprodukční funkce, a kde je jim přisouzen život v kleci mužova domu. Tamní ženy, které se nenechají ohnout a stát se obětí této smrtící imobilizace, jsou považovány za nectné, za sexuální objekty určené pro degradaci a potrestání.

Kolínští útočníci pocházeli většinou z řad usazených imigrantů, kteří žijí v sociálních a sexuálních enklávách na periferii citadel kapitálu, kde dívky a ženy platí vysokou cenu za zhoršování společenských vztahů. Jenže jakkoli si i oni sami nesli stigma uzavření do bídy sexuální segregace, muži, kteří v Kolíně a jinde útočili, nebyli utlačovanými, ale utlačovateli. Byli prostoupeni hanebným chápáním žen a hanebnými vztahy k nim.

Sociální násilí na ženách a jeho politický stupeň

Samozřejmě, všichni migranti nejsou útočníci. Pamatujme však na tisíce uprchlic na jejich cestě do exilu, které byly podrobeny sexuálnímu násilí ze strany svých „společníků“ na cestě a svých manželů, kteří je poskytovali jako formu platby pašerákům. (Aby se poté ženy stávaly oběťmi násilí ze strany policistů, pohraničnicků a ochranek v tranzitních centrech i jejich obyvatel.)

Nakonec, kolínské hromadné útoky nám musely připomenout i to, co se odehrávalo na egyptském náměstí Tahrír či v Tunisku, kde byly ženy hromadně ponižovány a znásilňovány během nedávných hnutí sociálního a demokratického povstání. Jenže tato upomínka má limity. K útokům v Egyptu a Tunisku totiž docházelo v okamžiku zvýšeného konfliktu, kdy ženy vstupovaly, někdy vůbec poprvé ve svém životě, do veřejné sféry a kdy bylo na scéně viditelné a organizované islamistické hnutí. Demonstrantky tam při útocích figurovaly jako ženy - politické bytosti.

¹ Má však své paralely: k útokům na ženy dochází při všech velkých festivalech po světě, ať je to festival Bayonne ve Francii, Oktoberfest v Německu, karnéval v Riu či Mardi Gras v New Orleans.

Události kolínské noci byly naproti tomu stále předpolitické a měly charakter všedního protitřídního chování. Krádeže, které je provázely, mohly být spáchány pouze spodinou bez ambicí či třídního uvědomění, produkty vypovězení části nezaměstnaných do podlounosti a kriminality. Útoky navíc daly potravu ohavnému diskurzu a chování populistických a xenofobních uskupení (která jsou sama proti ženám a homosexuálním lidem), která volají po pomstě a organizování sousedských milic. Útoky posloužily uzavírání hranic, vykazování imigrantů a imigrantek a v některých zemích odnímání občanství a ztrátě práv.

Řekněme však též, že muži, kteří útočili 31. prosince, potenciálně představovali jednu ze společenských základů islamofašismu, násilného politického islámu, pro něhož je ženská otázka (a její nenávistné řešení) hlavním tématem. Útoky v Kolíně měly bezpochyby něco společného s politickým islámem, který vždy ochotně slouží k podpoře nenávisti k ženám, stejně jako všechna další náboženství, která učinila ženy otrokyněmi mužů. Machistickou a reakční koncepcí „je-li žena hříšná, je vše dovoleno“, kterou násilní političtí islamisté obhajují, lze podobné události „obhájit“ kdykoli. „Události z Nového roku byly chybou oněch žen, protože byly polonahé a navoněné parfěmy. Není překvapivé, že je tito muži chtěli napadnout. Ženy přilily olej do ohně,“ uvedl kolínský salafistický imám Sami Abu-Yusuf pro televizní kanál REN TV. Nebyl však jediným, kdo házel vinu na ženy. Šestého ledna poradila ženám kolínská starostka Henriette Reker, aby se od cizinců držely na délku paže, aby se vyvarovaly problémů.

Sexistické útoky, které těžce poškodily migranty

Rostoucí část veřejného mínění v Německu je proto stále méně nakloněna umožnění migrantům vstoupit do země. Tyto útoky si vzaly jako rukojmí cizince, které z jedné strany drtí rasistická agrese a z druhé opatření na posílení státu, jako je odebírání peněz jako depozit pro integraci a asimilace pod hrozbou deportace.

Pokud jde o německé ženy, ty nemohou od zákona a státu očekávat v blízké době nic, protože tamní trestní zákoník nechrání ženy, které sexuálnímu útoku zřetelně neodporují. Situaci může zvrátit pouze odpověď v podobě přímé, bezprostřední a kolektivní obrany, která bude předně v rukou žen a spolu s nimi mužů, kteří radikálně vzdorují patriarchátu.

Ženy proti migrantům? Ne, třída a ženy proti společnosti rozdělené na třídy, patriarchátu a rasismu

Situace v Kolíně a jinde byla jednoznačná. Jenže polarizace na „ženy“ a „migranty“ vedla u různých částí občanské společnosti v Evropě k pokřiveným reakcím. Důvodů je celá řada: Pro mnohé organizace feministek a levice kapitálu se stal aktuální dominantní politickou silou strach z obvinění z rasismu, strach z přilévání oleje do ohně islamofobie, jinde za to může koketérie s násilným politickým islámem nebo „third-worldistická“ perspektiva boje proti imperialismu, která popírá existenci útlaku a vykořisťování v méně rozvinutých zemích. A často je za tím nedostatek politické odvahy a bystrosti kritizovat i ty, kteří jsou jinak utlačováni.

Jenže implicitně akceptovat, že situace útlaku vede u části migrantů prostě automaticky a snad i omluvitelně k reakčnímu chování, je ryzí a prostý rasismus. Specifický útlak, jehož jsou migranti oběťmi, nemůže ospravedlnit to, že se někteří z nich stanou těmi, kdo zneužívají ženy. Snaha vyhnout se stigmatizaci kohokoli vede k popírání reality.

V tomto kontextu ukazuje slogan „ani rasismus, ani sexismus“, s nímž vystoupili ženy a migranti v Kolíně, cestu, která je naprosto protikladná buržoaznímu dilematu „integrovat, nebo vykázat“ a spekulacím ohledně střetu civilizací. Existuje jediné společenství, které má hodnotu: **lidské společenství**, které je však dnes negováno třídním rozdělením a nadvládou kapitálu.

Věříme, že takové společenství přinese, jakkoli vzdálená je tato perspektiva s ohledem na současný poměr sil mezi kapitálem a třídou, komunismus. A to i díky tomu, že otevře cestu k radikálnímu potlačení materiální základny útlaku žen. Musíme však pamatovat na to, že útlak žen s koncem kapitalismu nezmizí mechanicky, třídní hnutí bude muset, vědomě, překonat odpor mužů. Proletářská revoluce musí být spojena se sociální revolucí ve vtazích mezi jednotlivci, která bude schopná zespolečenštěním výrobních prostředků překročit dělbu práce podle pohlaví, ukončit domácí poddanství žen, ukončit plození dětí jako služebnictví, otevřít společenství výchově a péči o děti, zrušit zvěčnění ženy, osvobodit ženskou mysl, city i tělo z nadvlády mužů.